

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

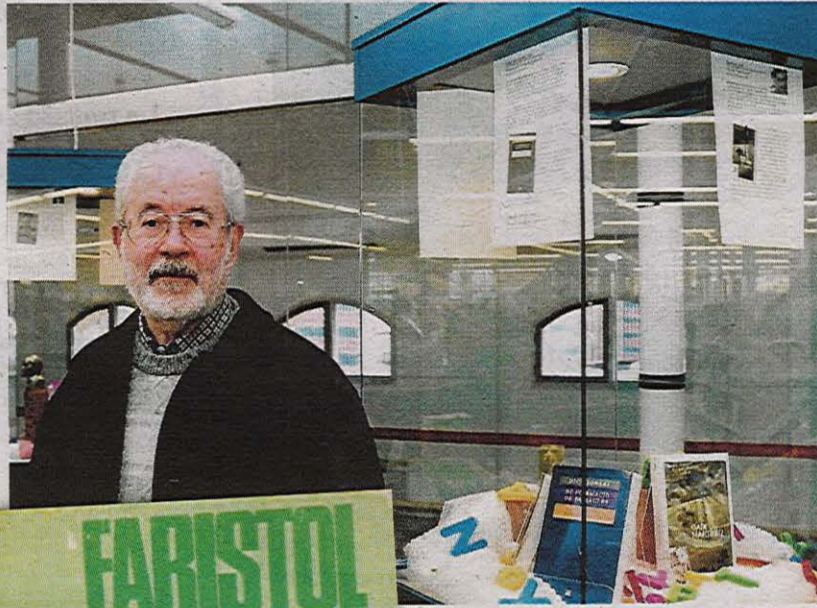

López del Castillo, català de baix a dalt per recuperar el pati

El poc ressò mediàtic que ha tingut la recent mort de Lluís López del Castillo en ple Any Fabra no és aliè a les dificultats que té el català per esdevenir la llengua del poble. Poble com a sentiment col·lectiu diferenciat que crea consciència nacional però, molt especialment, com a gent humil, gent de barri. Sovint lamentem que el català no creï argot i se senti tan poc als patis d'escola: sigui tan poc comú i interclassista. Són dues cares del mateix problema, perquè és al pati –i no a l'aula– que es crea llengua jugant-hi. I també només el pati pot crear la cohesió que faci real l'ideal "un sol poble". La didàctica de López del Castillo es carrega la frontera patiu-aula amb la mateixa passió que la pedagogia activa que l'amara i l'inspira.

Si Fabra, i la seva codificació, són l'esforç de dalt a baix que fa una burgesia per convertir en llengua culta el català "ensalvatgit i embastardit", López del Castillo fa just el contrari: des de les classes populars –de baix a dalt– intenta reconnectar la llengua viva amb la de l'elit. Mentre que el català que ell aprèn d'un Eduard Artells tan carca com bonhomios ens vol convèncer que "parlar i escriure bé" exigeix impostar i uniformar l'espontaneïtat, López del Castillo creu que només partint de l'autenticitat i la diversitat una llengua pot ser frondosa. Tres atzars alimenten aquesta fe: 1) el que el fa créixer com a fill de murcians en un barri, la Torrassa (Hospitalet), on als anys 40 migrants de parla catalana i castellana –d'igual a igual– practiquen un bilingüisme actiu i promiscu; 2) el que el fa mestre, corrector i pedagog després d'enamorar-se als 14 anys del dring del català llegint *Les aventures d'en Massagran*, i 3) el que el fa marxista quan el PSUC és l'única revolta popular articulada davant el franquisme.

Del *Faristol* –la gramàtica del *Cavall Fort*– al *Gran Diccionari 62* passant per la seva tesi de llicenciatura –*Llengua standard i nivells de llenguatge*–, la seva immensa capacitat de treball floreix en un llistat inacabable de llibres de text, didàctica i divulgació, sempre al servei de l'Escola Catalana, de l'ideal republicà que fa inseparable l'alliberament de la nació de la justícia social. És ell qui roba el foc sagrat d'Òmnium –de la JAEC de Joan Triadú–, el revifa

ARXIU FAMILIAR DE L'AUTOR

pedagog teòric), que donen fruits saborosos a l'Editorial Casals. Uns llibres que els obres i ja estàs nedant en el llenguatge, capbussant-hi de ple. Que lluny de les fitxes Ruai! I que lluny, també, de les avorrides unitats didàctiques que encara cal practicar per opositar a instituts!

L'Alzheimer va silenciar el seu últim decenni i això, en part, explica que algú que ha fet tant mori tan discretament. Però és molt injust que la persona que amb *La llengua standard...* va canviar el paradigma de la norma –fent-la passar de l'estèril correcte-incorreccte als fèrtils criteris d'adequació al registre– no sigui reconegut com una fita en el procés de normalització. I encara ho és més que el *Gran diccionari 62* (D62) –que va redactar íntegrament empès per Francesc Vallverdú– agonitzant en una via morta. És l'únic diccionari d'ús que tenim, l'únic que –actualitzat i

posat online– no deixarà a l'estacada els neguits més joves i creatius. Digitalitzar-lo és més que factible i seria imperdonable que no es fes.

Abans que la malaltia l'ofusqués, encara va fer un ambiciós diccionari que relliga cada mot del català amb el seu equivalent en totes les llengües romàniques –incloent-hi l'asturià o l'aragonès–. És al seu ordinador, ple de codis que ni la família sap desentranyar, esperant que algun editor valorisi té sentit publicar-lo. I diu molt d'una manera de mirar la llengua en què cada varietat, cada registre, és paraula viva: d'una manera de mirar el món que sap que, només anant de baix a dalt, la vida de tots és digna de viure. ♦

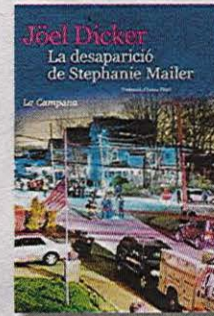
ELL ÉS QUI ROBA EL FOC SAGRAT D'ÒMNIUM, EL REVIFA AMB L'AJUT DE JOAN SOLÀ I L'ESCAMPA DES DE ROSA SENSAT

amb l'ajut savi de Joan Solà i l'escampa des de Rosa Sensat perquè prengui en els milers de mestres que, enganyant inspectors, recatalanitzen el país i li retornen l'autoestima. Ell i tot l'equip de l'Assessoria Didàctica de Català: de Cormand a Desclot, passant per Cabré, Vilà, Coromines, Martín, Prat, Tió... Són anys de no parar, d'entusiasme infatigable, de fer de mestre real davant nens reals (no pas de pedant

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **La desaparició de Stephanie Mailer**
JÖEL DICKER / La Campana
640 pàgines, 22,90 € 1/2

[2] **Permagel**
EVA BALTASAR
Club Editor
192 pàgines, 16,50 € 2/19

[3] **Teoria general de l'oblit**
J.E. AGUALUSA / Periscopi
256 pàgines, 18 € -/23

[4] **La dona a la finestra**
AJ. FINN
Rosa dels Vents
544 pàgines, 19,90 € 3/15

[5] **La força d'un destí**
MARTÍ GIRONELL
Columna
400 pàgines, 21,50 € 4/18

NO-FICCIÓ

[1] **Dies que duraran anys**
JORDI BORRÀS
Ara Llibres
208 pàgines, 22,95 € 1/20

[2] **El quadern suís**
QUIM TORRA
Proa
352 pàgines, 19 € 4/3

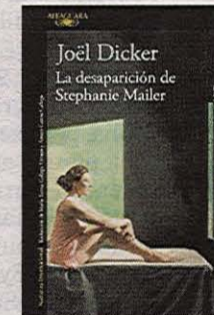
[3] **Estima'm quan menys ho mereixi...**
JAUME FUNES / Columna
272 pàgines, 17,90 € 2/9

[4] **Operació Urnes**
LAIA VICENS I XAVI TEDÓ
Columna
160 pàgines, 15,90 € 3/29

[5] **Bon dia, són les vuit!**
ANTONI BASSAS
Destino
400 pàgines, 20,50 € 6/21

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **La desaparición de Stephanie Mailer**
JÖEL DICKER / Alfaguara
672 pàgines, 22,90 € 1/2

[2] **Las hijas del Capitán**
MARÍA DUEÑAS
Planeta
608 pàgines, 22,50 € 2/13

[3] **El proyecto de mi vida**
MEGAN MAXWELL
Planeta
480 pàgines, 15,90 € 3/4

[4] **Patria**
FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines, 22,90 € 4/95

[5] **La mujer en la ventana**
AJ. FINN
Plaza & Janés
544 pàgines, 19,90 € 9/15

NO-FICCIÓ

[1] **Cuaderno Blackie Books**
COMITÉ BLACKIE / Blackie Books
96 pàgines, 12,90 € 1/3

[2] **Fariña**
NACHO CARRETERO
Libros del K.O.
358 pàgines, 18,90 € -/145

[3] **La edad de la penumbra**
CATHERINE NIXEY / Taurus
350 pàgines, 22,90 € 2/7

[4] **Morder la manzana**
LETICIA DOLERA
Planeta
320 pàgines, 17,90 € -/18

[5] **El buen dormir**
PERE LEÓN
Urano
192 pàgines, 8 € -/3

Rànquing setmanal de la Cambra del Llibre de Catalunya
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat